

Bedankt voor het downloaden van dit artikel. De artikelen uit de (online)tijdschriften van Uitgeverij Boom zijn auteursrechtelijk beschermd. U kunt er natuurlijk uit citeren (voorzien van een bronvermelding) maar voor reproductie in welke vorm dan ook moet toestemming aan de uitgever worden gevraagd.

Boom

Behoudens de in of krachtens de Auteurswet van 1912 gestelde uitzonderingen mag niets uit deze uitgave worden verveelvoudigd, opgeslagen in een geautomatiseerd gegevensbestand, of openbaar gemaakt, in enige vorm of op enige wijze, hetzij elektronisch, mechanisch door fotokopieën, opnamen of enig andere manier, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever.

Voor zover het maken van kopieën uit deze uitgave is toegestaan op grond van artikelen 16h t/m 16m Auteurswet 1912 jo. Besluit van 27 november 2002, Stb 575, dient men de daarvoor wettelijk verschuldigde vergoeding te voldoen aan de Stichting Reprorecht te Hoofddorp (postbus 3060, 2130 KB, www.reprorecht.nl) of contact op te nemen met de uitgever voor het treffen van een rechtstreekse regeling in de zin van art. 16l, vijfde lid, Auteurswet 1912.

Voor het overnemen van gedeelte(n) uit deze uitgave in bloemlezingen, readers en andere compilatiewerken (artikel 16, Auteurswet 1912) kan men zich wenden tot de Stichting PRO (Stichting Publicatie- en Reproductierechten, postbus 3060, 2130 KB Hoofddorp, www.cedar.nl/pro).

No part of this book may be reproduced in any way whatsoever without the written permission of the publisher.

info@boomamsterdam.nl
www.boomuitgeversamsterdam.nl

Weber: fundament EVP is christen- democratisch

Niet alleen de Europese Volkspartij, ook de EU zelf is gebaseerd op de christelijke erfenis en waarden die daaruit voortvloeien, zegt Manfred Weber, die namens de EVP kandidaat is om Jean-Claude Juncker op te volgen. 'Dat is niet iets voor het museum. Elk dorp in Europa heeft in het centrum een kerk. Het christendom is onze erfenis en onze basis. Ook de EVP heeft nadrukkelijk laten opschrijven dat haar fundament christendemocratisch is. Dat willen we levend houden in de Europese Unie.'

door Marc Janssens en Jan Prij De auteurs zijn respectievelijk hoofdredacteur en redactiesecretaris van *Christen Democratische Verkenningen*.

Manfred Weber (1972) laat zich voorstaan als een bruggenbouwer, iemand die verschillende posities met elkaar wil verbinden. 'Dat zit in mij, maar ook in de christendemocratische politiek', zegt de Duitse politicus, die al sinds 2004 voor de Beierse CSU in het Europees Parlement zit en de zogeheten *Spitzenkandidat* van de EVP is om de huidige voorzitter van de Europese Commissie, de Luxemburger Jean-Claude Juncker, op te volgen.

Het is 8.00 uur in de morgen op deze donderdag eind januari, en Weber heeft net ontbeten in het restaurant van de ss Rotterdam, het schip van de oude

Holland-Amerika Lijn dat nu als hotel in de Rotterdamse haven ligt. De dag ligt klaar voor de aftrap van de campagne voor de Europese verkiezingen die eind mei worden gehouden. Deze verkiezingen zijn essentieel voor de toekomst van Europa, stelt Weber, omdat de decennialange Europese manier van leven, werken en politiek bedrijven niet meer vanzelfsprekend is. 'Populisten en extremisten, ter rechter- en ter linkerzijde, rukken op. Op dit moment wordt een derde van de zetels in het Europarlement door hen bezet, maar kijk naar de opkomst van populistische partijen in Frankrijk, Duitsland, Oostenrijk en Nederland. Kijk naar wat

Manfred Weber *Bron: EVP*

er in Polen, Hongarije en Italië gebeurt. Er staat veel op het spel. Als we deze opmars niet stuiten, kan er een situatie ontstaan waarin het ons niet meer lukt om compromissen te sluiten. Het gaat me niet eens om méér Europa. Het gaat erom dat we met elkaar beslissingen moeten kunnen nemen die belangrijk zijn voor de burgers van Europa. De EU moet democratischer worden, want het ligt nu te ver van de mensen vandaan. Onze opdracht is om Europa weer terug te geven aan de mensen.'

Hoe wilt u dat doen?

'Door mensen helderheid te verschaffen. We weten hoe een democratie werkt en hoeven heus het wiel niet opnieuw uit te vinden. Democratie

gaat om politici die zich kandidaat stellen, een programma hebben en dat op een transparante manier uitleggen en verdedigen. Om die reden hebben we als EVP diverse onderwerpen vastgesteld die we in alle Europese landen agenderen, zodat men weet: als je op een EVP-kandidaat stemt, gebeurt er dat. Neem Turkije. In de komende vijf jaar moeten we de buitengrenzen van de Europese Unie vaststellen. En laten we eerlijk zijn: mensen weten heus wel dat de Balkan in Europa ligt en de Kaukasus niet. Dat laatste geldt ook voor Turkije. Als ik voorzitter van de Europese Commissie word, zal ik opdracht geven om de onderhandelingen met Turkije over het EU-lidmaatschap stop te zetten. Het is van groot belang dat we een goede relatie met

Turkije hebben, maar een lidmaatschap zit er niet in. Dat soort helderheid moeten we geven. Vroeger waren de campagnes voor de Europese verkiezingen altijd nationale campagnes. Nu komen we in allerlei landen met beloftes op grensoverschrijdende thema's. Dat is nieuw in Europa, maar wel de essentie van politiek.'

Is het een manier om de harten van de mensen terug te winnen?

'Nee, het is respect tonen door te zeggen: "Dit is mijn programma, hier sta ik voor, en u kunt kiezen welke richting de EU opgaat." Tot mijn verbazing zie ik dat de liberalen bij monde van Macron of Rutte deze wil om tot een democratischer Europa te komen bekritisieren. In Mark Rutte was ik zelfs teleurgesteld toen hij zei dat de Europese verkiezingen niet zo belangrijk zijn. Geen democratisch gekozen persoon mag ooit zeggen dat verkiezingen onbelangrijk zijn.'

Soevereiniteit

Mensen willen ook dat duidelijk wordt waar Europa wel, maar vooral ook níét over gaat.

'Het is prima dat we dit debat voeren. Dat kan betekenen dat Europa op bepaalde terreinen een stapje terug doet, maar ook dat landen op onderdelen soevereiniteit inleveren. Op die eerlijkheid hebben burgers recht. Maar belangrijk is vooral dat nationale politici niet iets in Brussel afspreken om vervolgens thuis de EU daarvan de schuld te geven, terwijl ze er zelf medeverantwoordelijk voor zijn. Politici moeten zich niet alleen verantwoordelijk weten voor wat ze op het nationale niveau doen, maar ook voor wat ze op Europees niveau doen.'

Wat houdt de Europese manier van leven in die u wilt verdedigen?

'Het is een manier van leven die uniek is in de wereld en die veel Europeanen pas beseffen als ze buiten Europa komen. We hebben het vaak over een Franse, een Duitse, een Vlaamse of een Nederlandse levenswijze, maar daaronder ligt wel degelijk een gemeenschappelijk fundament van waarden. Daarvan is de rechtsstaat een wezenlijk onderdeel, met een onafhankelijk rechtssysteem, maar ook met vrijheden als die van godsdienst, van meningsuiting en van demonstratie. Ook onze sociale markteconomie hoort daarbij. Neem de sociale zekerheid en het stelsel van gezondheidszorg, dat in alle Europese landen veel minder ter discussie staat dan bijvoorbeeld Obamacare in de VS. Overal in Europa, van het rijke Duitsland tot het armere Bulgarije, bestaat

er een basaal systeem van sociale zekerheid en een publiek stelsel van gezondheidszorg. Deze hele manier van leven staat onder druk. Economisch gezien vanuit China, militair vanuit Rusland. Het is nu

een historisch moment waarin we moeten kiezen of we deze Europese manier van leven gaan verdedigen of verliezen.'

U heeft het over Europese waarden. In hoeverre speelt het christendom hierbij een rol?

'Dat is cruciaal. Zonder christelijke traditie en het christendom zou dit alles niet mogelijk zijn. Het uitgangspunt van het christendom is dat elk individu zijn waarde heeft omdat iedereen gelijk is voor God. Dat geloven we als christenen, en die notie is fundamenteel gebleken voor de rechten van de mens en voor de vrijheid van meningsuiting. Deze tijd heeft behoefte aan waardegedreven politiek tegenover politiek die door peilingen en publieke opinie wordt geleid. Het christendom is niet iets voor het museum

---

*Onze hele Europese
manier van leven staat
onder druk*

maar is onze erfenis, onze basis en ons fundament voor de Europese leefwijze. Waar je ook in Europa komt, in elk dorp en in elke stad staat in het centrum een christelijke kerk. Laten we trots zijn dat we in een cultuur leven die door het christendom gestempeld is.'

Maar wat betekent dit concreet in de dagelijkse Europese politiek? Met welke waarden onderscheiden christendemocraten zich van liberalen of socialisten?

'Als het om de waarden gaat heeft het christendom specifiek subsidiariteit en solidariteit ingebracht. Het is aan elke generatie christendemocraten om deze opnieuw naar hun eigen politieke situatie te vertalen. Konrad Adenauer deed dat anders dan Helmut Kohl, en die deed het weer anders dan Angela Merkel nu. Om iets concreets te noemen: ik ben katholiek, en daarom luister ik naar paus Franciscus, die ons herinnert aan het lot van vluchtelingen die Europa via de Middellandse Zee proberen te bereiken. Dit zou ook moeten gelden voor Jarosław Kaczyński, die eveneens katholiek is. Ook hij moet luisteren naar wat de paus vertelt en wat dit voor de dagelijkse politiek betekent.'

Bruggenbouwers

Migratie en de vluchtelingenproblematiek zijn voorbeelden waaruit blijkt dat je met het christendom alle kanten op kunt. Iemand als Viktor Orbán zegt het christelijke Hongarije en Europa te willen verdedigen tegen islamitische invloeden van buiten, en anderen zeggen juist dat het onze christelijke plicht is vluchtelingen uit moslimlanden op te vangen. Aan welke kant staat u?

'Dat is een ander element van onze christendemocratische identiteit. Wij christendemocraten

zijn bruggenbouwers. We kiezen niet voor één van de twee extremistische posities, maar proberen de verschillen te overbruggen. In het verleden hadden we de tegenstelling tussen communisten en kapitalisten, tussen arbeid en kapitaal, die diametraal tegenover elkaar stonden. Nee, zeiden de christendemocraten, en ze vonden de sociale markteconomie uit, die op een coöperatieve gedachte is gestoeld. In bedrijven staan werknemers niet tegenover werkgevers; ze hebben elkaar nodig. Dat geldt ook voor migratie, die ik op dit moment als dé open wond van de EU zie. Ook hier kiezen we niet het ene óf het andere uiterste, maar voor een positie daartussenin. Aan de ene kant wil ik een strikte grenscontrole. Ik wil weten wie er zich op Europees grondgebied bevindt en wil niet dat mensensmokkelaars dit bepalen. Politici moeten daarvoor zorgen, en zij kunnen beslissen dat ze als middel voor deze controle een hek willen plaatsen. Als politici zoiets willen, hebben ze mijn volledige steun.'

'Maar aan de andere kant nemen wij onze humanitaire verantwoordelijkheid.

We zullen als Europa moeten bijdragen aan een Marshallplan voor Afrika, waarvan de bevolking in 2050 twee keer zo groot zal zijn. Daarnaast ben ik voor een ambitieus hervestigingsprogramma om samen met de UNHCR Syrische vluchtelingen die dat echt nodig hebben, zoals ouderen of andere hulpbehoevenden, vanuit de kampen in Libanon of Turkije naar Europa te halen en hun goede gezondheidszorg te geven. Ik wil echt geen ijzeren gordijn rondom Europa. Dat is onze positie: bescherming van de grenzen aan de ene kant en humaan zijn aan de andere kant. Dat is een middenpositie tussen enerzijds de groenen en de socialisten, die iedereen welkom heten, en

anderzijds de populisten en extremisten, die niet de mens achter de vluchteling willen zien en elke verantwoordelijkheid van zich afschuiven.’

Lukt het om op dit onderwerp eenstemmigheid te krijgen binnen de EVP?

‘U weet dat ik een bruggenbouwer ben; ik ben dus niet uit op een verdeeld Europa. We moeten ook bedenken dat de mensen in Oost- of Centraal-Europa niet stom zijn of idioot; zij hebben hun eigen reden om zich op te stellen zoals ze dat doen. Het is zaak om goed naar hen te luisteren. Kennis van de geschiedenis is daarbij van belang. Ze hebben decennia onder het communisme geleden en willen nu niet dat Brussel in hun ogen over hen beslist. Wij in West-Europa zijn niet in de positie om het Oosten te vertellen hoe het moet, en andersom geldt dat precies zo. We zullen dus in gesprek moeten blijven en wat dat betreft spreekt het voorstel van de Oostenrijkse premier Sebastian Kurz op dit thema me aan, die het had over “flexibele solidariteit”. Bindende afspraken over de verdeling van vluchtelingen via quota is niet haalbaar; dat is de realiteit waarmee we te maken hebben. Maar landen die geen afgesproken hoeveelheid vluchtelingen willen opnemen, kunnen wel op andere manieren aan dit probleem bijdragen. Door extra inzet op de grenscontrole bijvoorbeeld, of via het Marshallplan voor Afrika. Het is geen perfecte oplossing, maar als we op die manier in plaats van een hele stap een halve stap kunnen zetten, moeten we dat doen. Het vluchtelingenvraagstuk is dé Europese uitdaging van deze tijd, en alle landen zullen daaraan moeten bijdragen.’

Vleugel

Is het lastig dat de Europese Volkspartij uit diverse politieke partijen bestaat? Merkt u een verschil tussen christendemocratische partijen en meer conservatieve partijen?

‘Als EVP willen we een volkspartij zijn met een brede achtergrond, waarin politici met christelijke, sociale, liberale en conservatieve wortels naast elkaar zitten. Dan is het belangrijk dat we goed naar elkaar luisteren en dat de ene vleugel de andere niet overstemt. Natuurlijk is er een verschil tussen christendemocratische partijen en meer conservatieve partijen, en daarom wil ik nog wel benadrukken dat de EVP in haar documenten heeft opgeschreven dat ze een christendemocratische basis heeft.’

Wij in West-Europa zijn niet in de positie om het Oosten te vertellen hoe het moet, en andersom geldt dat precies zo

Ook de CDU/CSU zal christendemocratisch blijven?

‘Geen twijfel over mogelijk. Ook in Duitsland hebben we een debat over de vraag hoe conservatief een christendemocratische partij kan zijn. We doen ons best om het centrumrechtse deel van de samenleving te integreren, maar we zijn en blijven een centrumpartij. Dat geldt ook voor de EVP. Om die reden zijn de sociaaldemocraten en de liberalen, die net als wij pro-Europa zijn, onze natuurlijke partner, en niet de populistten of de extremisten.’

U wilt de populisten bestrijden, maar zegt tegelijkertijd vast te houden aan de frase dat de EU ‘an ever closer union’ is. Zijn populisten niet juist zo populair omdat burgers van Europa hechten aan hun nationale identiteit en niet willen dat hun land steeds meer vergroeit met de EU?

‘De zinsnede “an ever closer union” vormt het hart van de Europese Unie, maar dan is het wel zaak haar goed te lezen. Dat hebben de Britten nooit gedaan. Het gaat niet over “an ever closer union” van lidstaten, maar van mensen. Dat is totaal iets anders. Belangrijk is dat we als mensen elkaar steeds beter leren kennen en zo dichter bij elkaar komen. Dat is altijd de Europese opdracht geweest. Maar dat betekent niet dat we van de Unie één geheel willen maken of in de richting van een federale staat gaan. Het is

een unieke samenwerking tussen lidstaten, waarbij we onze verschillen koesteren.

Ik verdedig altijd mijn regionale identiteit, en kan dat het best doen met een uitspraak van een CSU-politicus uit de jaren zestig van de vorige eeuw. Die zei: “Beieren is mijn thuis, Duitsland is mijn land, en Europa is mijn toekomst.”

Zo zie ik het ook. Ik sta nationalisten niet toe dat ze een wig drijven tussen onze regionale, onze nationale en onze Europese identiteit. Dat is onze christendemocratische inzet.’

‘Natuurlijk verschillen we in Europa van elkaar, ook als landen. Maar dat is een teken van rijkdom en niet van zwakte. Met onze verschillen werken we samen, maar wel op een gemeenschappelijke basis. Dat is onze unieke Europese manier van leven. Zonder dat gezamenlijke fundament zal de Unie niet overleven.’

Europees leger

De EU staat bekend om haar soft power van rechtsstatelijkheid, en uzelf benadrukt uw verbindend vermogen als bruggenbouwer. Maar moet de EU met autocratische leiders als Poetin, Erdoğan en ergens ook Trump niet veel meer aan powerplay doen?

‘Het een gaat niet zonder het ander. Toen Juncker afgelopen zomer naar de VS reisde, was zijn boodschap heel duidelijk: speel economisch geen spelletje met Europa, dat economisch gezien sterker is dan Amerika, en leg ons geen handelstarieven op. Een handelsoorlog is toen voorkomen. Geen enkel Europees land, Frankrijk, Duitsland, Nederland en België niet, zou in zijn eentje zo’n vuist hebben kunnen maken.’

Moet Europa zich niet alleen economisch maar ook militair en op het gebied van buitenlandse politiek niet veel meer eensgezind en krachtig opstellen?

‘Zeker. Kijk naar Syrië: wie is daar om over de toekomst van het land te praten? Dat zijn Trump, Poetin, Iran.

Geen Merkel, Macron of

Juncker. De EU is de grote afwezige daar, terwijl de migratie van Syrische vluchtelingen vooral ons probleem is, en niet dat van Amerika of Rusland. Binnen vijf à tien jaar moet onze economische kracht zich ook vertalen in politieke kracht. Onze buitenlandse politiek moet sterker worden, wat betekent dat we niet meer met unanimitéit maar met meerderheid van stemmen zullen beslissen. Ook op defensiegebied moeten we meer samenwerken. Een Europees leger is lastig, maar laten we beginnen met meer samenwerking op het gebied van cybersecurity, drones enzovoort. De kosten van een dergelijk veiligheidssysteem zijn voor de afzonderlijke lidstaten niet te dragen.’